

Duurzaam heeft de toekomst in de veehouderij

Project: UitvoeringsAgenda Duurzame Veehouderij

WAGENINGEN UR
For quality of life

Samenvatting

De overheid en de veehouderijsector willen dat de veeteelt zo duurzaam en milieuvriendelijk wordt. Het jaar 2023 geldt als einddoel: dan moet de veehouderij volledig duurzaam zijn. Om dat te bereiken, hebben negen partijen, waaronder Wageningen UR (University & Research centre), de Uitvoeringsagenda Duurzame Veehouderij ondertekend. Deze agenda vormt het fundament voor een groot aantal projecten, van nieuwe stalconcepten tot sluiting van de voer-mestkringlopen. Wageningen UR levert kennis en expertise voor veel van deze initiatieven en werkt daarbij intensief samen met de veehouderijsector en andere partners, waaronder de Dierenbescherming en Stichting Natuur & Milieu.

Naar een duurzame veehouderij in 2023

In 2009 zetten negen partijen, waaronder Wageningen UR, hun handtekening onder de Uitvoeringsagenda Duurzame Veehouderij. Deze agenda schetst zes speerpunten waarop de veehouderij kan bijdragen aan een duurzame toekomst voor de sector. Sinds 2010 is een regiegroep met bovengenoemde partners aan het werk gegaan om per speerpunt de activiteiten en ambities en het routeplan te bepalen. Wageningen UR maakt deel uit van de regiegroep die deze speerpunten heeft opgesteld én speelt een rol in een groot aantal projecten die op de Uitvoeringsagenda Duurzame Veehouderij staan.

Systeeminnovaties

Onder het speerpunt Systeeminnovaties vallen projecten die bestaan uit een samenhangend pakket van vernieuwingen in een veehouderijstelsel. Een goed voorbeeld van een nieuw systeemontwerp is het Rondeel, een vernieuwend bedrijfsconcept voor de pluimveehouderij waarin de belangen van dier, boer en consument uitstekend samen blijken te gaan met een behoorlijke bedrijfsomvang. Sinds april 2010 is de eerste Rondeel-boerderij in Barneveld in gebruik genomen waarna er inmiddels meer gevolgd zijn. De eieren uit de kenmerkende ronde doosjes bij Albert Heijn zijn afkomstig van dit bedrijf.

Partners

- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
- LTO Nederland
- Wageningen UR (University & Research centre)
- Centrale Organisatie voor de Vleessector (COV)
- Nederlandse Zuivelorganisatie (NZO)
- Nederlandse Vereniging Diervoederindustrie (Nevedi)
- Rabobank Nederland
- Stichting Natuur en Milieu
- Dierenbescherming
- Interprovinciaal overleg (IPO)

Een ander voorbeeld is het programma Varkansen. Hierin hebben Wageningse onderzoekers samen met partijen in de varkenshouderij, NGO's, burgers en overheid gekeken hoe varkensbedrijven duurzaam kunnen worden ontwikkeld. Zo is hebben varkenshouderijen, ondersteund door onderzoekers van het varkensproefbedrijf Sterksel (onderdeel van Wageningen UR) een nieuw kraamhokconcept ontwikkeld. Dit concept, dat de naam Pro Dromi draagt, verbetert niet alleen de gezondheid en het welzijn van zeugen en biggen, maar zorgt er ook voor dat de varkenshouder plezieriger én efficiënter zijn werk kan doen.

Welzijn en gezondheid

Het speerpunt Welzijn en gezondheid van dieren heeft als doel het natuurlijk gedrag van dieren te stimuleren en de gezondheid van de dieren te verbeteren, zonder dat daarvoor ingrepen voor nodig zijn, zoals het toedienen van antibiotica. In het rapport 'Duurzame fokkerij' hebben onderzoekers van Wageningen UR samen met vele partners uit het werkveld een analyse gemaakt van de bijdrage die de fokkerij aan de UDV kan leveren. Systeemontwerp wordt daarbij als eerste prioriteit genoemd: de stal van de toekomst houdt meer rekening met de behoeften van het individuele dier. Zo wil een kip kunnen zandbaden en ligt een varken graag in stro. Een grotere weerstand tegen ziekten en een langere levensduur zijn daarbij belangrijk. In het rapport stellen de onderzoekers verder dat het bevorderen van natuurlijk gedrag ertoe moet leiden dat ingrepen die nu vaak nog standaard zijn, zoals snavelbehandeling bij hennen en het couperen van staarten bij varkens, op termijn verbodig worden.

Maatschappelijke inpassing

Een derde speerpunt is, de veehouderij beter aan te laten sluiten op de ideeën en wensen van de maatschappij. Een projectteam van Wageningen UR heeft onderzocht wat nu de dieperliggende redenen zijn voor burgers en boeren om grootschalige veehouderij al dan niet te accepteren. Dit onderzoek sluit aan op de bevindingen van de commissie-Alders, die pleit voor een evenwichtig debat over verduurzaming van de veehouderij. Een van de conclusies van de onderzoekers is dat de discussie over 'megastallen' niet alleen maar een discussie is over tegenstrijdige belangen en feitelijke of vermeende risico's. Achter deze zichtbare verschillen gaan namelijk verschillen in onderliggende waardepatronen schuil. Verschillen die bespreekbaar moeten worden gemaakt voordat er van maatschappelijke acceptatie sprake kan zijn. Cruciaal is verder dat een veehouderijbedrijf moet passen in zijn omgeving: economisch, maar ook landschappelijk, ruimtelijk en sociaal-cultureel. Het onderzoek naar maatschappelijke acceptatie vormt de basis voor werkplannen die gericht zijn op de ontwikkeling van veehouderijbedrijven 'op maat': bedrijven die in hun omgeving passen.

Energie, milieu en klimaat

Een vierde speerpunt is gericht op het beperken van de effecten op energie, milieu en klimaat. Zo maakt Wageningen UR deel uit van de ketenbrede Task Force Mineralenkringloop. Deze task force onderzoekt bijvoorbeeld hoe het sluiten van de voer-mestkringloop kan bijdragen aan minder mestoverschot, duurzamer bodembeheer in de wereld en minder kunstmestgebruik (waardoor de schaarse hoeveelheid fosfor in de wereld wordt beschermd). In een gezamenlijk project met zeven mengvoerbedrijven voor de biologische varkens- en pluimveehouderij gaat Wageningen UR experimenteren met het sluiten van de kringloop voor eiwitproductie. Naast de vier genoemde speerpunten bevat de UDV er nog twee: Markt en ondernemerschap en Verantwoord consumeren. Ook hieronder vallen diverse initiatieven waarbij Wageningen UR betrokken is. ■

De zes speerpunten van de Uitvoeringsagenda Duurzame Veehouderij

- **Systeeminnovaties:** een samenhangend pakket van vernieuwingen.
- **Welzijn en gezondheid van dieren:** de kwaliteit van leven van dieren.
- **Maatschappelijke inpassing:** de aansluiting bij de wensen en ideeën van de maatschappij.
- **Energie, milieu en klimaat:** heeft betrekking op de effecten die de veehouderij hierop heeft.
- **Markt en ondernemerschap:** heeft betrekking op het economisch perspectief van ondernemers.
- **Verantwoord consumeren:** heeft betrekking op het consumentengedrag.

Contact

Geert van der Peet
Wageningen UR Livestock Research
0320-238070
geert.vanderpeet@wur.nl
www.uitvoeringsagendaduurzameveehouderij.nl